

Հաղորդութեան Մասին
91) Ի՞նչ կը խորհրդանշէ բաղարջ հացը:

Բաղարջ կամ անթթիստը հացը Քրիստոսի անապական մարմնի խորհուրդը ունի: Ըստ մեր եկեղեցւոյ վարդապետներուն եւ հայրերուն, թթիստը «օտար» նիւթ է, փոփոխական, որը կրնայ փճանալ կամ նպաստել հացի բորբոսումին, որու միջոցաւ ան կը դառնայ ապականութեան տարրը: Հետեւաբար, ան պէտք է խառնուի հացին, քանի որ մեր աստուածաբանական մտածողութեան համաձայն բաղարջը Քրիստոսի մարմնի անապականութիւնը ցոյց կուտայ: Առանց անոր չ'ըլլար փրկագործութիւնը: Բացի անկէ, հայ վարդապետները նաեւ կը պատճառաբանեն, որ անթթիստը հացը բնական է, իսկ թթիստովը կ'այլափոխէ հացի այդ բնականութիւնը: Ըստ ԺԱ. դարու եկեղեցական գործիչ Անանիա վրդ. Սանահայիին, թթիստով հացը չի կրնար մեղքերու թողութիւն պարգեւել, քանի որ խառնուած է ապականացու տարրերու հետ: Իսկ ապականացուն ոչ մէկ պարագայի չի կրնար Քրիստոսի Մարմինը ըլլալ, քանզի Տիրոջ Մարմինը անապական է:

91) Ի՞նչ կը խորհրդանշէ խմորը նոր ուխտի մէջ:

ԱՂԱՆԴԱՒՈՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐ

ԲԱՍԵԼԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՕՏ ՊԱՏՄԱԿԱՆԸ 2- Ս. ԵՐՐՈՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

Աստուածաշունչը յաճախ միասին կը յիշէ Հայրը, Որդին եւ Սուրբ Հոգին (տե՛ս Մտթ. 3.16-17: Հռոմ 8.9: Եփես. 4.4-6: Ա. Պետ 1.2: Յուդա 20.21: Ա. Յովհ. 2.22-23) եւ ցոյց կու տայ, թէ անոնք երեքն ալ նոյն բնութիւնը եւ նոյն յատկանիշները ունին, երեքն ալ յաւիտենական եւ անվախճան են, սուրբ եւ ճշմարիտ են, արարիչ են, ամենակարող եւ ամենուրեք, եւ երեքն ալ յաւիտենական կեանքի աղբիւր են: Բայց երեք տարբեր Աստուածներ չեն, այլ՝ մէկ, որովհետեւ մէկ է անոնց կամքն ու գործունէութիւնը, մէկ է անոնց փառքը, մէկ է անոնց տրուած պատիւն ու երկրպագութիւնը:

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՈՐԴԻՆ՝ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍ

Աստուծոյ միածին Որդին՝ Յիսուս Քրիստոսի աստուածութիւնը կ'ուրանան Եհովայի վկաները:

ա - Կ'ըսեն՝ թէ Յիսուս «Աստուծոյ Որդին» էր, բայց Աստուած չէր: Նախքան մարդեղութիւնը անիկա պարզ «հոգեղէն արարած» մըն էր, կ'ըսեն, ստեղծուած...

Միրելի ընթերցող, ՃՐԱԳ քերթը ամէն Կիրակի կը բաժնուի մեր ժողովուրդին, եկեղեցիներու բանկային մօտ: Նաեւ՝ Facebook-ի վրայ փնտռել «Jerak կամ ՃՐԱԳ», ապա սեղմել «Like»ը, կարդալու կամ անդամագրուելու համար:

ՉԱՍՅԷ.

ԲՈՒ ԽՕՍԲԵՂ ԽՄ ՈՏԹԵՐՈՒՄ ԵՐԱԳ Է ՈՒ ԽՄ ՇԱԽՂՆԵՐՈՒՄ ԼՈՅՍ (Ս. 119-105)

ԺԱ. ՏԱՐԻ ԿԻՐԱԿԻ, 21 ՅՈՒՆԻՈՒՐ 2018 ԹԻՒ 3

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐՈՒ ԱՍՏՈՒԾԱԸՆԶԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՅՈՒՄՆԵՐ
Ես. 61.10-62.9 Բ. ՍՄ. 2.15-26
ՅԻՍՈՒՍ ԲՐԻՍՏՈՍԻ ԱԲԵՏԱՐԱՆԸ ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ 6.15-21

Յիսուս երբ գիտցաւ, թէ պիտի զան զինք բռնութեամբ թագաւոր ընելու, դարձեալ լեռը ելաւ առանձինն:

Երեկոյեան, Յիսուսի աշակերտները լիճին եզերքը իջան եւ նաւակ մտնելով սկսան երթալ լիճին դիմացի կողմը, դէպի Կափառնաւոմ: Երբ մթնցաւ, տակաւին Յիսուս իրենց չէր եկած: Լիճը զօրաւոր հովէն կ'ալեկոծէր:

Աշակերտները հազիւ հինգ կամ վեց քիլոմէթր նաւարկած էին, երբ տեսան Յիսուսը, որ լիճին վրայէն քալելով կը մօտենար նաւակին: Բոլորը սարսափեցան: Յիսուս ըսաւ անոնց.«Ես եմ, մի՛ վախանաք»:

Անոնք կ'ուզէին զինք նաւակին մէջ առնել, բայց արդէն նաւակը հասաւ այն տեղը, ուր կ'երթային:

ԵՍ ԵՄ ՄԻ՛ ՎԱԽՆԱՔ

Յիսուս կը սպասէ, որ մի՛շտ բացարձակ վստահութիւն ունենանք իր նկատմամբ: Հաւատացեալները երկու խումբի կը բաժնուին: Ոմանք մի՛շտ Աստուծոյ կը վստահին, իսկ ուրիշներ փորձութիւններու հանդիպելէն ետք կը սկսին Աստուծոյ վստահիլ եւ յուսալ: Պէտք է Աստուծոյ վստահիլ՝ որպէսզի չվախնանք, թէ պէտք է վախնանք որպէսզի Աստուծոյ վստահինք: Աշակերտները Յիսուսը ուզեցին ունենալ երբ զգացին, թէ իրենք վստահի մէջ են: Զինք ջուրին վրայ տեսնելէն ետք վստահեցան իրեն: Մենք ալ իբրեւ հաւատացեալներ միշտ պէտք է վստահինք Աստուծոյ, ոչ թէ միայն փորձութեան ժամանակ: Միշտ Աստուծոյ ներկայութիւնը պահենք մեր կեանքին մէջ չվստահինք մեր «ես»-ին այլ Աստուծոյ, որովհետեւ Աստուած ինքն է մեր Հայրը եւ մեր տէրը: Քրիստոսն է մեր լոյսը եւ կեանքը : Մենք վախ պիտի չունենաք:

ՍՈՒՐԲԵՐ ԵՒ ՏՕՆԵՐ

ԱՌԱՋԱԲՈՐԱՅ ՊԱՀՔ

Գրիգոր Լուսավորիչի կողմէ սահմանուած առաջին պահքը կը կոչուի՝ Առաջաւորաց Պահք:

Գրիգոր Լուսավորիչ, Խոր Վիրապէն ելլելէն ետք 65 օր քարոզեց աղօթքով, կեանքի Խօսքի քարոզչութեամբ հայ ժողովուրդը պատրաստելու համար եւ վերջին հինգ օրերուն համար ծով նշանակեց ի յիշատակ Հայաստանի լուսավորութեան: Այս սկզբունքով, Առաջաւորաց Պահքը համարուեցաւ հայոց առաջին ազգային պահքը:

Առաջաւորաց Պահքի ժամանակ եկեղեցւոյ մէջ Գիրք կամ Աւետարան չեն կարդար եւ Պատարագ չի մատուցուիր, որովհետեւ Առաջաւորաց Պահքի մէջ խորհրդաբար Ադամի անկումը կը յիշատակուի: Ադամի ժամանակ «Գիրք եւ Մարգարէք» գոյութիւն չունէին: Ուրբաթ օրը կը կարդացուի Յովնանու մարգարէութիւնը, Նինուէի փրկութեան համար:

Առաջաւորաց Պահքի Շաբաթ օրը՝ Ս. Սարգիս գօրավարի յիշատակն է: Ումանք, Առաջաւորաց Պահքը կը շփոթեն Ս. Սարգիսի տօնին հետ եւ թիրիմացաբար կը կոչեն Ս. Սարգիսի պահք: Եկեղեցական օրէնքով սուրբերը պահքի օրեր չունին, հետեւաբար՝ Ս. Սարգիս եւս պահք չունի:

Հաւատքով լեցուն

Ծումապահուիլն կը մաղթենք

ՀԱՐՑՈՒՄ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՀՐԱԺԱՐԻՄՔ

Ի՞նչ է «Հրաժարիմք»-ը: Հաւատացեալներ գիտեն, թէ Մեծ Պահոց շրջանին, Արեւագալի ժամերգութեան ատեն, ինչպէս նաեւ մկրտութեան խորհրդակատարութեան ատեն բոլորն ալ դէպի արեւմուտք կը դառնան եւ երեք անգամ «հրաժարիմք»-ը կ'արտասանուի:

«Հրաժարիմք»-ը կը հրաժարինք բային գրաբար ձեւն է:

«Հրաժարիմք»-ը արտասանելով կը մերժենք, կը հեռանանք եւ կը հրաժարինք սատանայի բոլոր տեսակի խաբէութիւններէն, մտածումներէն, պատրանքներէն եւ սատանայի բոլոր տեսակի գործակիցներէն:

«Հրաժարիմք»-ի ատեն Արեւմուտք կը դառնանք, որ հակառակ կողմն է Արեւելին: Եկեղեցականօրէն Արեւելք կը խորհրդանշէ Աստուծոյ ուղղութիւնը: Աստուծոյ Գահը կը գտնուի Արեւելք, անոր համար մեր եկեղեցւոյ բոլոր խորանները կը նային դէպի Արեւելք: Արեւելքը կը խորհրդանշէ Լոյսը, Աստուծոյ գիտութիւնը: Արեւմուտքն ալ Աստուծոյ հակառակ ուղղութիւնն է:

ՀՐԱԺԱՐՈՒՄ

Կը հրաժարինք Սատանայէն եւ անոր բոլոր տեսակի խաբէութիւններէն, անոր պատրանքներէն, խորհուրդներէն, ճամբաներէն, անոր չար կամքէն, անոր չար հրեշտակներէն, չար գործակիցներէն, անոր չար կեանքը կատարողներէն, եւ անոր ամբողջ չար գործերէն, ամբողջութեամբ կը հրաժարինք:

ՕՐԹԻ ԳԻՐՔԷՆ

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՐՈՒՆ ԽՐԱՏՆԵՐԸ

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՐԸ ԿԸ ԽՕՍԻՆ Աղբատներուն ողորմութիւնը նշելու մասին

Անոնք, որ շատ հարստութիւն կը հաւաքեն եւ ողորմութիւն չեն սերմաներ, դատարկ ձեռքով կը մեկնին այս աշխարհէն եւ կ'առաքուին անտանելի եւ անողորմ կրակը: Եւ Տէրը այս մէկը կ'իմացնէ երբ կ'ըսէ. «Աշխարհիկ հարստութիւնը գործածեցէք այնպէս մը, որ Աստուծոյ բարեկամութիւնը շահիք, որպէսզի երբ այս աշխարհէն ելլէք յաիտեանական յարկերուն մէջ ընդունին» (Բուկ. 16.9): Նոյնը Պօղոս Առաքեալ կ'ըսէ. «Միտոյ հետամուտ եղէք ու նաեւ նախանձախնդիր աղբատներու ողորմութեան, որովհետեւ դուք ալ Քրիստոսէ ողորմութիւն պիտի ստանաք» (Ա. Կոր. 14.1): Ո՛չ մէկ բան կը թեթեւցնէ մեղքին ծանրութիւնը, բացի աղբատին տրուած ողորմութենէն եւ գութէն: Ինչպէս սուրբ Դանիէլ Նաբուգոդոնոսորին կ'ուսուցանէր, երբ ան իր մեղքերուն պատճառաւ հիւանդացած էր: Մարգարէին կը հարցնէր, թէ ինչպիսի դեղեր կան այս հիւանդութեան համար եւ Դանիէլ որպէս բժիշկ իրեն մօտեցաւ կ'ըսէր. «Ո՛վ արքայ, ո՛չ պահքը, ո՛չ արթուն ըլլալը, ո՛չ քորձը եւ ո՛չ ալ առանձնութիւնը կրնան օգտակար ըլլալ, այլ գնա՛ եւ մեղքերդ ողորմութեամբ քաւ՛, իսկ անօրէնութիւններդ՝ աղբատներուն գթալով: Այս արարքն է, որ քեզ պիտի արդարացնէ եւ այս ճանապարհն է, որ քեզ յաիտեանական կեանք պիտի առաջնորդէ» (Դանիէլ. 4.27):

ԽՐԱՏՆԵՐ

ՀՈԳԵՒՈՐ ԽՈՐՀՐԴԱՏՈՒ

ԽՐԱՏ ՈՒՂԻՂ ՀԱՄԱՏՔԻ ՀԱՍԱՐ

ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՅԻ ՎԱՐԿԱՊԵՏԻՆ

Տէրունական խրատին հետեւելով, որ պարգեւատը եւ բազմառատ բարերարութեան համաձայն բոլորին կու տայ եւ ոչ ոք կը գրկէ, ինչպէս որ ըսաւ՝ «Խնդրողը պիտի ստանայ, փնտռողը պիտի գտնէ» (Մկրթ. 7.8), որ նաեւ իմանալին իբրեւ գիտութեան հաց եւ իմաստութեան գինի գեղեցկապէս մատակարարեց անոր քաղցը ունեցող բանական անձերուն եւ քարոզիչներու բարձրաձայն հրաւերով հոգեւոր խրախճանքի կոչեց, առակողին համաձայն, մեզի ալ նոյնը իբրեւ օրէնք տուաւ ըսելով. «Եթէ մէկը քեզմէ բան մը խնդրէ՛ տո՛ւր» (Մկրթ. 5.42):

Եթէ լաւ է կարօտեալներուն մարմնական պէտքերը հոգալ, որուն փոխարէն խոստացաւ աշխարհի սկիզբէն պատրաստուած արքայութիւնը տալ, որքան աւելի գովելի է լիացնել բարիքներէ աղքատ հոգիները: Այնքան աւելի, որքան նախապատիւ, մեծ եւ պատուական է հոգին՝ քան մարմինը, պատկեր ըլլալով աստուածայինին, մինչ մարմինը երկրորդական եւ հողանիւթ է, գոր Տէրն ալ գործով յայտնեց, որովհետեւ, գրուած է, թէ Իրեն հետեւող ժողովուրդը միայն երկու անգամ հացով կերակրեց, բայց կենարար խօսքին վարդապետութեամբ, որ հոգիներու կերակուրն է, համաձայն այն խօսքին՝ «Մարդ միայն հացով չ'ապրիր, այլ՝ Աստուծոյ բոլոր խօսքերով» (Բ. Յր. 8.3) միշտ անոնց հոգիները կը կերակրէր: Նաեւ, իմաստուն ծառային առակով պատուիրեց ճիշդ ժամանակին տալ ծառայակիցներուն կերակուրը. եւ դեռ, կրկնապատիկ քանքարներ շահողին եւ զլացողին օրինակով նոյնը ցոյց տուաւ, թէ պէտք է տալ անոր, որ կը խնդրէ (Մկրթ. 24.45-51):